

1 FORMÅL

VA-anlegg skal i kommunal saksbehandling følge bestemmelsene i Plan- og bygningslovens /1/.

Søknadspliktige bygge- og anleggsarbeider klassifiseres i tiltaksklasser, etter kompleksitet, vanskelighetsgrad og konsekvens ved mangler og feil, spesielt mht. helse-, miljø og sikkerhet.

Oppgavene er delt inn i funksjoner, fagområder og tiltaksklasser, som til sammen utgjør et godkjenningsområde. I dette VA/Miljø-bladet er det vist til de godkjenningsområder som vil være aktuelle for bygging av normale VA-anlegg.

2 BEGRENSNINGER

Plan- og bygningsloven m/tilhørende forskrifter må ses på som en helhet for å sikre at tiltak blir utført i samsvar med lov, forskrift og planvedtak.

«Forskrift om tekniske krav til byggverk» (Teknisk forskrift, TEK 17) stiller tekniske krav til byggverket.

«Forskrift om byggesak» (Byggesaksforskriften, SAK 10) stiller krav til søknad og saksbehandlingsprosedyrer samt krav til aktørene i byggesaken.

Det er kun vist til de punktene i loven, forskriftene og veilederne som vedrører normale VA-ledningsanlegg. Det er ikke vist hvilke krav som stilles i teknisk forskrift. Det er heller ikke vist til prosedyrer ved saksbehandling. Vedrørende legging av VA-ledninger under vann henvises det til VA/Miljø-blad nr. 41 «VA-ledninger under vann. Søknadsprosedyre».

3 FUNKSJONSKRAV

Foretak som skal ha ansvarsrett, under en av funksjonene søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende, ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak, må enten ha sentral godkjenning som dekker arbeidsoppgaven som skal utføres, eller sende inn erklæring til kommunen som bekrefter at foretaket påtar seg det juridiske og offentligrettslige ansvaret for arbeidet som skal utføres.

VA-ledningsanlegg skal tilfredsstillere kravene som stilles i Plan- og bygningsloven. Kravene i Plan- og bygningsloven er samfunnets minstekrav. I tillegg skal VA-ledningsanlegg også tilfredsstillere annet lovverk, samt de krav tiltakshaver/lednings-

eier selv stiller til anlegget. Tiltakshavers krav vil ofte være langt mer spesifisert enn de krav Plan- og bygningsloven stiller. Annet lovverk kan være "forurensningsloven", "drikkevannsforskriften", "arbeidsmiljøloven" etc.

Kontroll av utførelse som utøves på vegne av tiltakshaver/ledningseier mht. kvaliteten på utført arbeid vil vanligvis være mer omfattende enn den kontrollen som utøves for å påse at reglene i Plan- og bygningsloven følges.

For å hindre forringet kvalitet på VA-ledningsanlegg er det derfor viktig at tiltakshaver/lednings-eier, eller den som skal ha ansvar for fremtidig drift av VA-ledningsanlegget utøver kontroll med utførelsen, i tillegg til den kontroll bygningmyndighetene måtte utøve.

Sluttkontroll i forbindelse med VA-ledningsanlegg bør synliggjøres i gjennomføringsplanen og minimum inneholde trykk- og tetthetsprøving (se VA/Miljø-blad nr. 24, 25 og 63), rørinspeksjon med videokamera (se VA/Miljø-blad nr. 51) samt desinfeksjon av vannledninger (se VA/Miljø-blad nr. 39). De nevnte VA/Miljø-blad beskriver prosedyrer for gjennomføring av kontroll etter gjeldende standarder.

4 LØSNINGER

4.1 GODKJENNINGSSOMRÅDER

Godkjenning etter «Forskrift om byggesak» gjelder for [godkjenningsområde](#) som bestemmes av foretakets funksjon, fagområde og tiltaksklasse.

4.1.1 FUNKSJONER

Foretak godkjennes for en eller flere funksjoner:

- Ansvarlig søker.
- Ansvarlig prosjekterende.
- Ansvarlig utførende.
- Ansvarlig kontrollerende.

Krav til de ansvarlige foretak i en byggesak er definert i PBL § 23.

I SAK 10 § 12 - (1-6) er funksjonenes ansvar og arbeidsoppgaver nærmere definert.

Det er en forutsetning at foretaket har innarbeidet et styringssystem tilpasset de funksjoner foretaket søker godkjenning i.

4.1.2 FAGOMRÅDER

Innenfor hver enkelt funksjon gis det anledning til godkjenning innen definerte fagområder. SAK 10 § 13 - 5 har definert fagområdene.

Beskrivelse av arbeidsområdet og eventuelt avgrensning av ansvarsrett i en byggesak skal defineres presist i søknaden til kommunen. Det skal framgå klart hva ansvarsretten omfatter.

Vurdering av foretakenes kvalifikasjoner skal knytte seg til de konkrete oppgaver foretaket ønsker å gjennomføre i tiltaket.

Fagområdene som brukes i den sentrale godkjenningsordningen er:

Ansvarlig søker

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen søker i tiltaksklasse 1, 2 og 3.

Ansvarlig prosjekterende

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 1, 2 og 3 for følgende områder:

- a. Arkitektur
- b. Veg-, utearealer og landskapsutforming
- c. Oppmålingsteknisk prosjektering
- d. Brannkonsept
- e. Geoteknikk
- f. Konstruksjonssikkerhet
- g. Bygningsfysikk
- h. Sanitærinstallasjoner
- i. Varme- og kuldeinstallasjoner
- j. Slukkeinstallasjoner
- k. Ventilasjon- og klimainstallasjoner
- l. Vannforsynings- og avløpsanlegg
- m. Fjernvarmeanlegg
- n. Løfteinnretninger
- o. Lydforhold og vibrasjoner
- p. Miljøsanering
- q. Brannalarmanlegg
- r. Ledesystem

Ansvarlig utførende

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen utførende i tiltaksklasse 1, 2 og 3 for følgende områder:

- a. Innmåling og utstikking av tiltak
- b. Veg- og grunnarbeider
- c. Landskapsutforming
- d. Vannforsynings- og avløpsanlegg
- e. Fjernvarmeanlegg

- f. Plasstøpte betongkonstruksjoner
- g. Tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner
- h. Murarbeid
- i. Montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner
- j. Montering av glasskonstruksjoner og fasadekledning
- k. Taktekkingsarbeid
- l. Arbeid på bevaringsverdige byggverk
- m. Installasjon av brannalarmanlegg
- n. Installasjon av ledesystem
- o. Sanitærinstallasjoner
- p. Varme- og kuldeinstallasjoner
- q. Slukkeinstallasjoner
- r. Ventilasjon- og klimainstallasjoner
- s. Løfteinnretninger
- t. Riving og miljøsanering.

Ansvarlig kontrollerende

Sentral godkjenning for ansvarsrett kan gis for funksjonen uavhengig kontrollerende i tiltaksklasse 1, 2 og 3 for følgende områder:

- a. Overordnet ansvar for kontroll
- b. Våtrom (i nye boliger)
- c. Lufttetthet (i nye boliger)
- d. Bygningsfysikk (i tiltaksklasse 2 og 3)
- e. Konstruksjonssikkerhet (i tiltaksklasse 2 og 3)
- f. Geoteknikk (i tiltaksklasse 2 og 3)
- g. Brannsikkerhet (i tiltaksklasse 2 og 3).

Det er en forutsetning at foretaket har innarbeidet styringssystem innen sitt arbeidsområde.

4.2 TILTAKSKLASSER

SAK 10 § 9 - 4 inndeler oppgaver knyttet til tiltak i tiltaksklasser avhengig av oppgavens kompleksitet, vanskelighetsgrad og mulige konsekvenser mangler og feil kan få for helse, miljø og sikkerhet. Tiltaksklasse plasseres uavhengig av funksjon og fagoppgaver.

Ansvarlig søker skal vurdere oppgavene og foreslå hvilken tiltaksklasse oppgaven plasseres i. Kommunen godkjenner.

Tiltaksklasse 1

- Tiltak eller oppgaver av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, og der mangler eller feil ved tiltaket fører til mindre konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

Prosjektering skjer ved bruk av enkle beregninger, enkel dimensjonering, bruk av tabeller og forhåndsaksepterte løsninger.

Utførelse skjer uten at vesentlig prosjektering gjenstår og uten at det kreves spesielle metoder.

Tiltaksklasse 2

- Tiltak eller oppgaver av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til middels til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.
- Tiltak eller oppgaver av middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til små til middels konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

Prosjektering skjer etter anerkjente forutsetninger, standarder og tekniske prinsipper. Oppfyllelse av krav i teknisk forskrift skjer ved allment akseptert teknisk analyse eller beregningsmetode.

Tiltaksklasse 3

- Tiltak eller oppgaver av middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet, eller
- Tiltak eller oppgaver av stor kompleksitet og vanskelighetsgrad.

Tiltak med stor vanskelighetsgrad. Tiltak der prosjektering stiller krav til spesialiserte kvalifikasjoner eller bruk av alternative analysemetoder.

Store eller kompliserte tiltak og tiltak der usikre forhold krever supplerende tekniske undersøkelser eller spesielle prosedyrer/metoder for utførelse.

4.2.1 KOMMENTARER

Ansvarlig søker

Søkerfunksjonen og plassering i tiltaksklasse avgjøres av søknadens kompleksitet og koordineringsbehov i prosjekterings- og utførelsesfasen.

- Tiltaksklasse 1: Enkel søknadsprosess med lite komplekse søknader og lite koordineringsbehov. Ofte kan søkerfunksjonen være i tiltaksklasse 1, mens prosjektering og utførelsesfunksjonen kan være i tiltaksklasse 2 eller 3.
- Tiltaksklasse 2: Komplekse søknader med krevende koordineringsbehov i prosjekterings- og utførelsesfasen.
- Tiltaksklasse 3: Komplekse søknader med svært krevende koordineringsbehov.

Ansvarlig prosjekterende, vannforsynings- og avløpsanlegg

Ved bruk av fagområde "Vannforsynings- og avløpsanlegg" foreligger følgende veiledninger for prosjektering:

Tiltaksklasse 1 - Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg for inntil 20 personekvivalenter.

Prosjekteringen omfatter:

- dimensjonering, plassering, fundamentering og gjenfylling av stikkledninger for vann og avløp,
- overvannshåndtering for en liten gruppe av småhus inkludert eventuell dimensjonering, plassering, fundamentering og gjenfylling av overvannsledninger,
- forsyningsanlegg for grunnvann fra borebrønner i fjell eller i løsmasser, vannrenseanlegg,
- avløpsrenseanlegg herunder infiltrasjonsanlegg.

Tiltaksklasse 2 - Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg for inntil 200 personekvivalenter. Prosjekteringen omfatter:

- dimensjonering, plassering, fundamentering og gjenfylling av ledninger for vann og avløp,
- overvannshåndtering for et større boligfelt inkludert eventuell dimensjonering, plassering, fundamentering og gjenfylling av overvannsledninger,
- forsyningsanlegg for grunnvann inkludert eventuelt vannrenseanlegg,
- avløpsrenseanlegg herunder anleggstekniske konstruksjoner og installasjoner eventuelt infiltrasjonsanlegg.

Tiltaksklasse 3 - Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg for mer enn 200 personekvivalenter. Prosjekteringen omfatter:

- dimensjonering, plassering, fundamentering og gjenfylling av ledninger for vann og avløp,
- overvannshåndtering for store områder i tett bystruktur inkludert eventuell dimensjonering, plassering, fundamentering og gjenfylling av overvannsledninger,
- vannforsyningsanlegg inkludert eventuelt vannrenseanlegg,
- avløpsrenseanlegg, herunder konstruksjoner og installasjoner.

Ansvarlig utførende, vannforsynings- og avløpsanlegg

Ved bruk av fagområde "Vannforsynings- og avløpsanlegg" foreligger følgende veiledninger for utførelse:

- Tiltaksklasse 1: Legging av rør for vann med diameter høyst 63 mm. Legging av rør for avløp med diameter høyst 200 mm. Legging av overvannsrør for en liten gruppe av småhus.
- Tiltaksklasse 2: Legging av rør for vann med diameter høyst 200 mm. Legging av rør for avløp med diameter høyst 400 mm. Legging av overvannsrør for større boligfelt.

- Tiltaksklasse 3: Legging av rør for vann med diameter over 200 mm. Legging av rør for avløp med diameter over 400 mm. Legging av overvannsrør for store områder i tett bystruktur.

4.3 EKSEMPEL PÅ GODKJENNINGSOMRÅDER

4.3.1 UTVENDIG VA-LEDNINGSANLEGG, TILTAKSKLASSE 2

Anleggstekniske arbeider

Graving av grøfter, komprimering planering og istandsettingsarbeider.

Legging av:

- Vann: DN 150
- Spillvann: DN 160
- Overvann: DN 200
- Nedsetting av prefabrikkerte vannverkskummer og spillvannskummer.
- Plasstøping av vannverkskummer.

Godkjenningsområder:

Ansvarlig søker

- Tiltaksklasse 1.

Ansvarlig prosjekterende

- Vannforsynings- og avløpsanlegg.
- Tiltaksklasse 2.

Ansvarlig utførende

- Vannforsynings- og avløpsanlegg.
- Tiltaksklasse 2.

Uavhengig kontrollerende

- Overordnet ansvar for kontroll.
- Tiltaksklasse 2.

4.3.2 KOMMENTARER

Anleggstiltaket plasseres i tiltaksklasse 1 og 2 fordi: Tiltaket eller oppgavene er av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, og feil kan føre til middels til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. Antar at VA anlegget størrelse er mindre enn 200 pe og dimensjonene er mindre enn 200 mm.

Funksjonen ansvarlig søker plasseres i tiltaksklasse 1 fordi prosjektet innebærer lite kompleks søknad og lite koordineringsbehov i prosjekterings- og utførelsesfasen.

Plasstøping av VA-kummer kan plasseres i tiltaksklasse 1, pga. liten vanskelighetsgrad og mindre konsekvenser for helse-, miljø og sikkerhet, såfremt funksjonskravene som stilles til VA-kummen tilfredsstilles.

Henvisninger:		Utarbeidet:	september 1998	Norsk Rørsenter
/1/	Plan- og bygningsloven (PBL) av 14. juni 1985 nr. 77 med endringer, sist ved lov av 04. september 2015	Revidert:	august 2011 juli 2017	Norsk Rørsenter Norsk Rørsenter
/2/	Forskrift om byggesak (SAK 10) av 26. mars 2010, sist endret 22. feb. 2016	/3/	Forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK 17) av 01. juli 2017.	